

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

1

POUŽITIE INŠTITÚTU AGENTA V TRESTNOM KONANÍ

Justičná akadémia Slovenskej republiky

Prednáška: Trestnoprávna úprava agenta
Skúsenosti a poznatky s použitím agenta

Autor prednášky: JUDr. Ján Hrivnák
prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry
Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky

Omšenie 03. – 4. mája 2018

2

James Bond je agent britskej tajnej služby MI6 pod číslom 007.

3

Trestný poriadok

§ 2 ods. 10 - Základné zásady trestného konania

Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

4

Trestný poriadok

§ 2 ods. 12 – Základné zásady trestného konania

Orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

5

Trestný poriadok

§ 119 ods. 2 – Dokazovanie – všeobecné ustanovenia

Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

6

Trestný poriadok - § 10 ods. 21 Výklad niektorých pojmov

Informačno-technickými prostriedkami sa na účely tohto zákona rozumejú elektrotechnické, rádiatechnické, fototechnické, optické, mechanické, chemické a iné technické prostriedky a zariadenia alebo ich súbory použité utajovaným spôsobom pri odpočúvaní a zázname prevádzky v elektronických komunikačných sieťach (ďalej len „odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky“), obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov alebo pri vyhľadávaní, otváraní a skúmaní zásielok, ak sa ich použitím zasahuje do základných ľudských práv a slobôd. Na spracúvanie informácií získaných použitím informačno-technických prostriedkov, ich evidenciu, dokumentáciu, ukladanie a vyradovanie sa vzťahujú osobitné predpisy, ak tento zákon neustanovuje inak. Prevádzkovatelia verejných telefónnych sietí, poskytovatelia elektronických telekomunikačných sietí, poskytovatelia elektronických telekomunikačných služieb, poštový podnik, dopravcovia a iní zasielateľia a ich zamestnanci sú povinní poskytnúť nevyhnutnú súčinnosť pri použití informačno-technických prostriedkov; pritom sa nemôžu dovolávať povinnosti mlčanlivosti podľa osobitných zákonov.

7

Trestný poriadok

§ 10 ods. 22 – Výklad niektorých pojmov

Prostriedkami operatívno-pátracej činnosti sa na účely tohto zákona rozumejú kontrolovaná dodávka, zámena obsahu zásielok, agent, predstieraný prevod, sledovanie osôb a vecí.

8

Trestný poriadok

§ 10 ods. 20 – Výklad niektorých pojmov

Agent je príslušník Policajného zboru alebo príslušník polície iného štátu, ktorý na základe príkazu prokurátora alebo súdu prispieva k odhaľovaniu, zisťovaniu a usvedčovaniu páchatelov zločinu, trestných činov uvedených v treťom diele ôsmej hlavy osobitnej časti Trestného zákona (ďalej len „korupcia“), trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Pri odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatelov korupcie alebo trestných činov terorizmu môže byť agentom aj iná osoba ako príslušník Policajného zboru ustanovená prokurátorom na návrh policajta alebo príslušníka Policajného zboru povereného ministrom vnútra Slovenskej republiky

9

Trestný poriadok

§ 127 ods. 1 – Svedok – povinnosť svedčiť

Každý je povinný dostaviť sa na predvolanie orgánov činných v trestnom konaní a súdu a vypovedať ako svedok o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie.

§ 131 ods. 1 - Výsluch svedka

Pred výsluchom svedka treba vždy zistiť jeho totožnosť a pomer k obvinenému, poučiť ho o význame svedeckej výpovede a o práve odprieť výpoveď, a ak treba, aj o zákaze výsluchu. Svedok musí byť vždy poučený o tom, že je povinný vypovedať pravdu, nič nezamlčať, a o trestných následkoch krivej výpovede.

§ 131 ods. 2 – Výsluch svedka

Ak sa vypočúva ako svedok prezidentom Policajného zboru poverený príslušník Policajného zboru o skutočnostiach získaných agentom, súd do zápisnice uvedie príslušné krycie údaje agenta a meno, priezvisko a pracovisko povereného príslušníka Policajného zboru.

10

Trestný poriadok
§ 117 - Agent

(1) Na odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov zločinov, korupcie, trestných činov extrémizmu, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti možno použiť agenta. Jeho použitie je prípustné len vtedy, ak odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov uvedených trestných činov by bolo iným spôsobom podstatne sťažené a získané poznatky odôvodňujú podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin.

11

Trestný poriadok
§ 117 - Agent

2) Konanie agenta musí byť v súlade s účelom tohto zákona a musí byť úmerné protiprávnosti konania, na odhaľovaní, zisťovaní alebo usvedčovaní ktorého sa zúčastňuje. Agent nesmie iniciatívne navádzať na spáchanie trestného činu; to neplatí, ak ide o korupciu verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa a zistené skutočnosti nasvedčujú, že páchatel' by spáchal taký trestný čin aj vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný.

(3) Agent koná pod dočasnou alebo trvalou legendou alebo bez legendy. Legenda je súhrn krycích údajov o osobe agenta, najmä o jeho totožnosti, rodinnom stave, vzdelaní a zamestnaní.

12

Trestný poriadok – 117 - agent

- (4) Ak je to na vytvorenie alebo zachovanie legendy nevyhnutné, možno za podmienok uvedených v osobitnom zákone vydať, vyhotoviť a používať krycie doklady.
- (5) Príkaz na použitie agenta vydáva predseda senátu, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora, ktorý musí byť odôvodnený aj skutkovými okolnosťami.
- (6) Ak ide o vec, ktorá nestrpí odklad, môže prokurátor, ak použitie agenta nie je spojené so vstupom do obdobia iného, príkaz uvedený v odseku 5 vydať pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní predbežne aj ústne. Taký príkaz však v písomnej podobe musí najneskôr do 72 hodín od vydania príkazu potvrdiť sudca pre prípravné konanie, inak stráca platnosť. To neplatí pre postup podľa odseku 2, keď príkaz na použitie agenta môže vydať len sudca pre prípravné konanie.

13

Trestný poriadok § 117 - Agent

- (7) Príkaz podľa odsekov 5 a 6 musí byť písomný a musí byť v ňom určený čas, počas ktorého bude agent použitý. Čas použitia agenta nesmie trvať dlhšie ako šesť mesiacov. Tento čas môže predseda senátu a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie predĺžiť vždy o ďalšie dva mesiace, a to aj opakovane.
- (8) Písomnosti týkajúce sa použitia agenta sa do spisu založia len vtedy, ak prokurátor v obžalobe navrhne vykonanie dôkazu skutočnosťami zistenými agentom.
 - 9) Agent môže pri použití svojej legendy so súhlasom oprávnenej osoby vstúpiť do obdobia. Taký súhlas sa však nesmie získať na základe predstieraného práva vstupu.
 -
 - (10) Pravá totožnosť agenta vystupujúceho pod legendou musí byť aj po skončení jeho použitia utajená. Prokurátorovi alebo sudcovi pre prípravné konanie, ktorí sú príslušní rozhodovať podľa odsekov 5 a 6, ako aj predsedovi senátu v konaní pred súdom musí sa na ich žiadosť oznámiť pravá totožnosť agenta.

14

Trestný poriadok § 117 - Agent

(11) O skutočnostiach dôležitých pre trestné konanie môže agenta v prípravnom konaní vypočuť prokurátor pri primeranom použití ustanovenia § 134 ods. 1 tak, aby jeho totožnosť nemohla byť odhalená; agent môže byť výnimočne vypočúvaný na súde iba pri primeranom použití ustanovení § 134 ods. 1, § 136 a § 262, aby jeho totožnosť nemohla byť odhalená. Na súdne konanie sa agent predvoláva prostredníctvom Prezídia Policajného zboru. Doručenie predvolania agentovi zabezpečí príslušník Policajného zboru poverený prezidentom Policajného zboru. Ak je agentom iná osoba ako príslušník Policajného zboru alebo príslušník polície iného štátu a súhlasí s tým, aby bola jeho totožnosť odhalená, použijú sa na ďalšie konanie ustanovenia § 127 až 134 o svedkovi.

15

Trestný poriadok § 117 - Agent

(12) Skutočnosti týkajúce sa trestných činov nesúvisiacich s vecou, v ktorej bol agent použitý, môžu sa v inom konaní použiť ako dôkaz iba vtedy, ak ide o zločin, korupciu, trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti.

(13) Pri postupe podľa odseku 1 možno použiť informačno-technické prostriedky. Pritom sa primerane postupuje podľa odseku 8.

(14) Agent môže plniť svoje úlohy i na území iného štátu. O jeho vyslaní do zahraničia po predchádzajúcom súhlase príslušných orgánov štátu, na ktorého území má pôsobiť, a na základe príkazu podľa odseku 5 rozhoduje prezident Policajného zboru, ak medzinárodná zmluva neustanovuje iný postup. Rovnako sa postupuje, ak má na území Slovenskej republiky pôsobiť ako agent príslušník iného štátu.

16

Trestný zákon - § 30 Plnenie úlohy agenta

(1) Čin inak trestný nie je trestným činom, ak ním agent ustanovený podľa osobitného predpisu pri odhaľovaní trestného činu a pri zisťovaní jeho páchatel'a ohrozí alebo poruší záujem chránený týmto zákonom len preto, že bol k tomu donútený zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, v ktorej pôsobí, alebo ak spácha taký čin v dôvodnej obave o život alebo zdravie svoje alebo blízkej osoby.

17

Trestný zákon - § 30 Plnenie úlohy agenta

2) Ustanovenie odseku 1 neplatí, ak agent spácha trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, znásilnenia podľa § 199, sexuálneho násillia podľa § 200, sexuálneho zneužívania podľa § 201, všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 2 až 4, ohrozenia bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a lode podľa § 291, zavlečenia vzdušného dopravného prostriedku do cudziny podľa § 293, vlastizrady podľa § 311, úkladov proti Slovenskej republike podľa § 312, teroru podľa § 313, § 314, záškodníctva podľa § 315, § 316, sabotáže podľa § 317, vyzvedačstva podľa § 318, genocídia podľa § 418, terorizmu podľa § 419 alebo neľudskosti podľa § 425 alebo ak činom uvedeným v odseku 1 spôsobí ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť.

(3) Čin inak trestný uvedený v § 332 až 335 a v § 336 ods. 2 spáchaný na účely odhalenia trestného činu alebo zistenia páchatel'a trestného činu podľa § 326, § 328 až 331 alebo § 336 ods. 1 spôsobom ustanoveným v Trestnom poriadku nie je trestným činom.

18

Zákon číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov
§ 39 Prostriedky operatívno-pátracej činnosti

(1) Prostriedkami operatívno-pátracej činnosti sa na účely tohto zákona rozumejú sledovanie osôb a vecí, monitorovanie osôb a dopravných prostriedkov, kontrolovaná dodávka, 18a) kriminálne spravodajstvo, používanie krycích dokladov, nástrahová a zabezpečovacia technika a využívanie osôb konajúcich v prospech Policajného zboru, objekty a miesta používané pod legendou a predstieraný prevod vecí.

(2) Policajný zbor je oprávnený používať prostriedky operatívno-pátracej činnosti pri odhaľovaní úmyselných trestných činov a pri zisťovaní ich páchatel'ov, pri ochrane legalizanta a agenta, pri zabezpečovaní ochrany určených osôb, ochrany strážených objektov, ochrany štátnej hranice a v prípadoch uvedených v § 36 a osobitnom predpise; 18aa) prostriedky operatívno-pátracej činnosti je Policajný zbor v súvislosti s činnosťou kriminálneho spravodajstva oprávnený používať pri vykonávaní bezpečnostnej previerky podľa osobitného predpisu. 18ab)

19

Zákon číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov

§ 39a -Kriminálne spravodajstvo, legalizant a agent

(1) Kriminálnym spravodajstvom sa na účely tohto zákona rozumie činnosť, ktorou sa utajeným spôsobom získavajú, sústreďujú a vyhodnocujú informácie o trestných činoch a ich páchatel'och a vytvárajú sa podmienky na použitie agenta.

(2) Na plnenie úloh na úseku kriminálneho spravodajstva možno použiť policajta-legalizanta, ktorý koná pod trvalou legendou alebo dočasnou legendou.

(3) Policajt, ktorý koná pod trvalou legendou alebo dočasnou legendou, môže byť pri plnení úloh na úseku kriminálneho spravodajstva, za podmienok ustanovených v osobitnom predpise, použitý ako agent.

(4) Policajný zbor je pre kriminálne spravodajstvo oprávnený používať informačno-technické prostriedky pri vykonávaní bezpečnostných previerok podľa osobitného predpisu. 18ab)

20

Zákon číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov

§ 39b - Ochrana policajta

Ak je to pri plnení úloh kriminálneho spravodajstva a použítí agenta na ochranu policajta nevyhnutné, na zakrytie jeho činnosti možno vytvoriť legendu 18b) a v súvislosti s tým v informačných systémoch Policajného zboru (§ 69), informačných systémoch štátnych orgánov a informačných systémoch orgánov samosprávy zaznamenávať a vyberať potrebné údaje; používať zvláštne spôsoby vykazovania údajov pri hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu vrátane devízového hospodárenia, pri priznávaní dane z príjmov, vykazovaní poistného všeobecného zdravotného poistenia a poistného na sociálne zabezpečenie a príspevku do poistenia v nezamestnanosti.

21

Zákon číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov

§ 39c - Osobitné nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom štátu

(1) Osobitné finančné prostriedky sú vyčlenené rozpočtové prostriedky ministerstva, ktoré Policajný zbor používa na úhradu výdavkov spojených s vykonávaním operatívno-pátracej činnosti, s vykonávaním kriminálneho spravodajstva, s používaním agenta a s ochranou svedka.

(2) Osobitné finančné prostriedky sa vedú na samostatnom mimorozpočtovom účte ministerstva.

(3) Pri používaní osobitných finančných prostriedkov Policajný zbor nepostupuje podľa osobitných predpisov, ktoré upravujú spôsoby vykazovania údajov pri hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu, priznávanie dane z príjmov, vykazovanie zdravotného poistenia, nemocenského poistenia, poistného na sociálne zabezpečenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti.

22

Zákon číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov

§ 40 - Krycie doklady

(1) Krycími dokladmi sa na účely tohto zákona rozumejú listiny a predmety slúžiace na utajenie skutočnej totožnosti alebo príslušnosti k orgánom verejnej moci policajta, svedka, 18c) chráneného svedka, 2a) agenta a osoby konajúcej v prospech Policajného zboru (§ 41). Na zakrytie činnosti policajta, svedka, chráneného svedka a agenta možno vytvoriť legendu a v súvislosti s tým v informačných systémoch Policajného zboru (§ 69), v informačných systémoch štátnych orgánov, v informačných systémoch verejnoprávnych inštitúcií, v informačných systémoch orgánov samosprávy a v informačných systémoch iných právnických osôb alebo fyzických osôb podnikateľov zaznamenávať a vyberať potrebné údaje. Na ten účel sú štátne orgány, orgány verejnoprávnych inštitúcií, orgány samosprávy a iné právnické osoby alebo fyzické osoby podnikatelia povinné poskytnúť Policajnému zboru nevyplnené tlačivá nimi vydávaných dokladov vrátane ďalších komponentov a zložiek potrebných na ich vyhotovenie.

23

Zákon číslo 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších právnych predpisov

§ 40 – Krycie doklady

(2) Krycím dokladom nesmie byť

- a) preukaz poslanca Národnej rady Slovenskej republiky,
- b) preukaz člena vlády Slovenskej republiky,
- c) služobný preukaz sudcu,
- d) služobný preukaz prokurátora,
- e) diplomatický pas.

(3) Krycie doklady vydáva Policajný zbor na základe rozhodnutia ministra alebo ním poverenej osoby. Tieto doklady vyhotovuje Policajný zbor na základe žiadosti aj iným štátnym orgánom, ktorým ich použitie umožňujú osobitné zákony. 18d)

(4) Policajný zbor vedie evidenciu krycích dokladov.

24

Kazuistika – skorumpovaný úradník

Dňa 27.12.2016 začaté trestné stíhanie za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že nestotožnený páchatel' zamestnanec Pôdohospodárskej platobnej agentúry Bratislava od dňa 21.12.2016 požaduje na rôznych miestach od predsedu poľnohospodárskeho družstva úplatok v súvislosti so žiadosťou o poskytnutie priamej platby.

Dňa 27.12.2016 vyšetrovatel' PZ predložil podnety na podanie návrhu na vydanie príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 Trestného poriadku užívateľa pracovníka PPA, návrhu na ustanovenie agenta pre prokurátora podľa § 10 ods. 20 Trestného poriadku bez legendy, na vydanie návrhu na vydanie príkazu na použitie agenta podľa § 117 Trestného poriadku, na vydanie príkazu na vyhotovovanie obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114 Trestného poriadku.

25

Kazuistika – skorumpovaný úradník

Dňa 28.12.2016 prokurátor predložil sudcovi pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu návrh na vydanie príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 ods. 2 Trestného poriadku, ustanovil agenta podľa § 10 ods. 20 Trestného poriadku bez legendy - predsedu poľnohospodárskeho družstva Ing. Halmeša, predložil návrh na vydanie príkazu na použitie agenta podľa § 117 ods. 5 Trestného poriadku a predložil návrh na vyhotovovanie obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114 Trestného poriadku zo stretnutí medzi Ing. Halmešom a RNDr. Ostrolúckym na verejne prístupných priestoroch.

26

Kazuistika – skorumpovaný úradník

Dňa 28.12.2016 sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu vydal príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 ods. 1, ods. 2, ods.3 Trestného poriadku od 28.12.2016 do 27.03.2017 na zamestnanca PPA RNDr. Petra Ostrolúckeho, CSc. s odôvodnením, že bez odpočúvania by bolo získanie ďalších dôkazov podstatne sťažené, pri právnej kvalifikácii podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona je prípustné a je rešpektovaná požiadavka nevyhnutnosti zásahu do Ústavou a Medzinárodnými dohovormi garantovaných práv a slobôd fyzických osôb na nevyhnutný čas, príkaz na vyhotovovanie obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 10 ods. 21 Trestného poriadku a príkaz na použitie agenta podľa § 117 ods. 1, ods. 3, ods. 7 Trestného poriadku bez legendy na čas od 28.12.2016 do 27.03.2017 s poukazom na legalitu, legitimitu a proporionalitu.

27

Kazuistika – skorumpovaný úradník

Dňa 17.02.2017 bol RNDr. Peter Ostrolúcky zadržaný pri preberaní úplatku 6000,-Eur a peniaze po výzve dobrovoľne vydal. Dňa 18.02.2017 vyšetrovateľ PZ vzniesol obvinenie za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona a prokurátor podal návrh na vzatie do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku. Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu návrhu nevyhovel a po podaní sťažnosti zo strany prokurátora Najvyšší súd SR dňa 28.02.2017 zrušil uznesenie prvostupňového súdu a vzal obvineného do väzby z navrhovaných dôvodov.

28

Kazuistika – skorumpovaný úradník

Dňa 18.04.2017 vypočutý svedok – agent Ing. Milan Halmeš prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR za prítomnosti obhajcu obvineného.

Dňa 21.04.2017 uzavretá dohoda o vine a treste medzi prokurátorom a obvineným.

Dňa 5.5.2017 samosudca Špecializovaného trestného súdu rozsudkom sp. zn. BB-3T/13/2017 schválil dohodu o vine a treste, uznal obvineného RNDr. Petra Ostrolúckeho vinným z pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody na 3 roky s podmieneným odkladom na 5 rokov s probačným dohľadom, peňažný trest 5000 Eur, náhradný trest odňatia slobody 8 mesiacov, trest prepadnutia vecí 3000 Eur a zákaz činnosti spočívajúci v zákaze výkonu zamestnania v orgánoch verejnej a štátnej moci na 5 rokov. Zároveň prepustil obvineného z väzby na slobodu.

29

Kazuistika – úplatky pri STK

Dňa 18.05.2012 začaté trestné stíhanie za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 18.05.2012 v čase od 10:25 h do 12:35 h v Malackách na ul. Továrenskej v prevádzke STK kontrolný technik vystupujúci pod menom Jarolím Ovečka vykonal kontrolu vozidla zn. Ford Mondeo žiadateľa Mariána Michalíka a napriek zisteným vadám rozhodol o spôsobilosti vozidla a od vodiča Mariána Michalíka prevzal hotovosť 80,-Eur, z čoho 55 Eur bolo určené na poplatky a 25 Eur si ponechal ako úplatok.

Dňa 18.05.2012 bol Jarolím Ovečka zadržaný podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku ako podozrivý.

Dňa 19.05.2012 vznesené obvinenie Jarolímovi Ovečkovi za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona.

30

Kazuistika – úplatky pri STK

Príkazy na použitie agenta podľa § 117 Trestného poriadku, vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114 Trestného poriadku a odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 Trestného poriadku boli vydané sudcom pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu pred začatím trestného stíhania. Agent Marián Michalík bol agent pod legendou, príslušník Policajného zboru a nebolo potrebné ustanovovať ho prokurátorom podľa § 10 ods. 20 Trestného poriadku.

Dňa 24.08.2012 bol vypočutý svedok – agent Marián Michalík, ktorý popísal situáciu zo dňa 18.05.2012, pričom vozidlo Ford Mondeo vykazovalo viditeľné závady a napriek tomu získal osvedčenie o spôsobilosti.

31

Kazuistika – úplatky pri STK

Dňa 19.11.2012 prokurátor podal obžalobu na Jarolíma Ovečku za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona.

Trestným rozkazom zo dňa 26.11.2012 sp. zn. PK-2T/42/2012 sudkyňa Špecializovaného trestného súdu uznala obvineného vinným a uložila mu trest odňatia slobody na 3 roky s podmieňaným odkladom a probačným dohľadom so skúšobnou dobou na 3 roky.

Po podaní odporu zo strany obvineného bolo vykonané hlavné pojednávanie a rozsudkom zo dňa 07.03.2013 sp. zn. PK-2T/42/2012 bol obžalovaný Jarolím Ovečka podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený, pretože skutok nie je trestným činom. Rozhodnutie je odôvodnené tým, že plnenie spoločensky významnej úlohy bolo štátom vyfabulované, kontrolované vozidlo nepatrilo fyzickej ani právnickej osobe, bolo k dispozícii štátu a účelovo určené na odhaľovanie trestnej činnosti. Pracovná činnosť technika sa nedotýkala práv a záujmov konkrétnej osoby na riadnom výkone tejto činnosti a tento konal v omyle, išlo o omyl skutkovo pozitívny, išlo o konanie, ktoré súd považoval za nespôsobilý pokus, ktorý vylučuje uplatnenie trestnej zodpovednosti páchatel'a za dokonaný trestný čin, ku ktorému konanie páchatel'a smerovalo. Podľa názoru súdu agent de facto navádzal na spáchanie trestného činu korupcie i keď predispozícia obžalovaného nebola jednoznačne preukázaná a tento postup odporoval § 117 ods. 2 Trestného poriadku.

32

Kazuistika – úplatky pri STK

Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 2 To 5/2013 podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil odvolaním napadnutý rozsudok a podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodil Jarolíma Ovečku, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. V odôvodnení poukázal na odlišnosť medzi policajnou provokáciou a operatívnou aktivitou polície. Agent Marián Michalík navádzal na spáchanie trestného činu tým, že obžalovanému pred kontrolou telefonoval, vozidlo malo zjavné chyby, ktoré nemohlo splniť kritéria technickej kontroly, a preto išlo o neprípustnú provokáciu aj keď nie slovnú. Dôkazy získané agentom sú mimo zákona – extra legem a v trestnom konaní nepoužiteľné.

33

Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 1/2017

ROZHODNUTIE 2 – Uznesenie NS SR z 25.10.2016 sp. zn. 2 To 15/2015

I. Procesné postavenie agenta (§ 117 Trestného poriadku) je oproti všeobecnému procesnému postaveniu svedka (§ 127 Trestného poriadku) osobitné, a to napriek okolnosti, že agent môže byť v trestnom konaní vypočutý ako svedok (§ 117 ods. 11 Trestného poriadku). Svedok vypovedá o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie, nad tento rámec sa však aktívne a s utajením svojho postavenia pred páchatelom nepodieľa na odhaľovaní, zisťovaní a usvedčovaní páchatelov trestných činov.

34

Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 1/2017

ROZHODNUTIE 2

II. Ak došlo k oznámeniu páchania trestného činu v štádiu prípravy (zločinu) alebo pokusu (úmyselného trestného činu) polícii a oznamujúca osoba nebola použitá ako agent na základe príkazu podľa § 117 ods. 5 až 7 Trestného poriadku (pričom okrem výnimiek uvedených v § 10 ods. 20 Trestného poriadku môže byť agentom len príslušník Poličajného zboru), nemôže táto osoba, a to ani v rámci spolupráce s políciou, predstierať pokračovanie v páchaní trestného činu na účel usvedčenia ďalšieho páchatela, resp. spolupáchatela dotknutého činu. Ak k takému postupu došlo, nie je možné výpoveď dotknutej osoby ako svedka vo vzťahu k okolnostiam týkajúcim sa predstieraného pokračovania v páchaní trestného činu po oznámení tohto činu polícii použiť v trestnom konaní ako dôkaz; nie je možné použiť v trestnom konaní ani ďalšie dôkazy, zabezpečené v súvislosti s činnosťou osoby vo faktickom, nie však právne (procesne) podloženom postavení agenta.

III. Za činnosť nesúladnú so zákonom v zmysle bodu II. sa nepovažuje, ak oznamujúca osoba následne umožní riadne ustanovenému agentovi priamo alebo nepriamo nadviazať kontakt s páchatelmi pripravovaného alebo páchaného trestného činu.

35

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ !

36